

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_CJL_664
Předmět:	Český jazyk
Tematický okruh:	Gramatické tvary a konstrukce
Autor, spoluautor:	Mgr. Markéta Macháčková
Název DUMu:	Větné členy základní
Pořadové číslo DUMu:	4
Stručná anotace:	Výukový materiál se zabývá problematikou větných členů. Zaměřuje se na větné členy základní – tedy na podmět a přísudek.
Ročník:	4.
Obor vzdělání:	63 – 41 – M/01 Ekonomika a podnikání
Metodický pokyn:	Žáci použijí snímky s úkoly a závěrečným testem, které slouží k procvičení látky.
Výsledky vzdělávání:	Žák uplatňuje znalosti ze skladby při logickém vyjadřování
Vytvořeno dne:	24. 4. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Větné členy základní

Větné členy

- větným členem je jedno slovo, které má samostatný význam
- větným členem tedy nejsou spojky a odkazovací zájmena
- dělí se do 2 skupin:
 - **1. větné členy základní**
 - **2. větné členy rozvíjející**

Větné členy základní

= základní skladební dvojice

Přísudek – slovesný tvar, který vyjadřuje mluvnickou osobu

Podmět – ptáme se na něj 1. pádovou otázkou

- bývá vyjadřován podstatným jménem, přídavným jménem, zájmenem nebo slovesem v infinitivu

- může být i nevyjádřený, pokud je zřetelný z kontextu

Druhy přísudku

1. *Přísudek slovesný* – základní typ přísudku

- je vyjádřen určitým tvarem slovesa, může být složen ze dvou slovesných tvarů

Př. Žák se učí.

2. *Přísudek jmenný se sponou*

- sponou je slovesný tvar určitý (být, stát se...)
- jmennou částí může být podstatné jméno, přídavné jméno, příslovce, infinitiv

Př. Matka bývala tanečnicí.

Skříň byla dokořán.

3. Příšudek jmenný

- vyskytuje se ve rčeních a jiných ustálených obratech
- sponu si můžeme domyslet

Př. mlčeti zlato.

Mladost radost.

Závěrečný test

- 1. Vyhledejte ve větách podmět a určete, kterým slovním druhem je vyjádřen**
 - a) Sytý hladovému nevěří.
 - b) Bylo důležité mít odvalu.
 - c) Stěny pokoje zdobily obrazy.
 - d) A pak se cosi změnilo.

- 2. Vyhledejte ve větách přísudek a určete, zda je holý, rozvitý nebo několikanásobný**
 - a) Sestra si hrála v dětském pokoji.
 - b) Poslední zápas mistrovství světa skončil.
 - c) Srpnové slunce pražilo a žhnulo.
 - d) Přešel nevlídný, mlhavý listopad.

Řešení závěrečného testu

1.
 - a) sytý (přídavné jméno)
 - b) mít (sloveso)
 - c) obrazy (podstatné jméno)
 - d) cosi (zájmeno)

2.
 - a) rozvitý (hrála si v dětském pokoji)
 - b) holý (skončil)
 - c) několikanásobný (pražilo a žhnulo)
 - d) holý (přešel)

Použitá literatura

HLAVSA, Zdeněk. Český jazyk pro střední odborné školy a studijní obory středních odborných učilišť všech typů. 2. přeprac. vyd., v SPN 1. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 1996, 278 s. ISBN 80-859-3730-1